

Regelbunden tillsyn i Röda Bergaskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1 – 4

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Smedjebackens kommun under hösten 2009 och besökt Röda Bergaskolan den 8 september 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 22 januari 2010. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Röda Bergaskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Röda Bergaskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Röda Bergaskolan

Röda Bergaskolan	Antal elever
Förskoleklass	36
Grundskola	137

Källa: Skolans uppgifter, september 2009

Röda Bergaskolan är en grundskola i de centrala delarna av Smedjebacken. Skolan är inrymd i röd tegelbyggnad, därav namnet "Röda" och har elever från förskoleklass t.o.m. årskurs 4. Skolans personal är indelad i ett arbetslag.

På skolan finns en rektor, som även har ansvar för en förskola och ett fritidshem i anslutning till skolan. Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen och förskoleverksamheten beskrivs dock i separata rapporter.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

I Röda Bergaskolans kvalitetsredovisning för läsåret 2008/09 finns elevernas kunskapsresultat i alla ämnen i årskurserna 1-3 redovisade. För årskurs 4 finns ingen redogörelse över elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen. Utifrån de redovisade kunskapsresultaten drar skolan slutsatsen att de flesta eleverna kommer att nå målen i samtliga ämnen i årskurs 5. Resultatet av de nationella ämnesproven i årskurs 3 visar dock att det framför allt bland pojkarna finns de som inte kommer att nå kunskapsmålen i dessa ämnen. I matematik redovisar skolan att 72 procent av pojkarna inte når målen i ämnesprovet. Motsvarande resultat i svenska är 60 procent. Flickornas resultat visar på att 39 procent inte når målen i matematik och 23 procent i svenska.

Sammanfattningsvis tycks eleverna nå goda kunskapsresultat utifrån skolans egna sammanställningar. Skolinspektionen bedömer dock att resultaten på de nationella ämnesproven indikerar att skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten och analysera könsskillnaderna.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet för varje elev upprätta en individuell utvecklingsplan (IUP). I planen ska läraren ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven fått undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Av Skolverkets Allmänna råd Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen framgår att planen ska vara framåtsyftande och att omdömen om elevens kunskapsutveckling får vara betygslänkande men bör anpassas till elevens ålder och förutsättningar. De planer som Skolinspektionen tagit del av visar att det varierar i vilken grad som de ger en tydlig information om elevernas utveckling i relation till målen i läroplanen och i kursplanerna. Vidare varierar det i hur hög grad planerna är framåtsyftande samt om omdömen redovisas i alla ämnen. Det finns heller inte en tydlighet vad gäller vilka insatser som skolan ska bidra med. Detta behöver åtgärdas. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta åtgärder så att de individuella utvecklingsplanerna bättre stämmer överens med författningarnas krav.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

4 (11)

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen**Bedömningspunkter****1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 4 kap. 2 § skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt avsnitt 2.3 i Lpo 94 ska läraren se till att elever oavsett kön och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektorn har, enligt avsnitt 2.8 i läroplanen, ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

I Röda Bergaskolan ges eleverna viss möjlighet att utöva inflytande över hur utbildningen utformas. Lärarna försöker att ge möjlighet att kunna välja till exempel material och redovisningsformer och ett arbete med tydliga målbeskrivningar för eleverna påbörjades under förra läsåret. I intervjuer berättar dock både lärare och elever att undervisningen i huvudsak planeras av lärarna. Rektor, lärare och elever är överens om att detta är ett viktigt utvecklingsområde.

Skolinspektionen bedömer att elevernas möjligheter att utöva inflytande över sin utbildning och sitt eget lärande behöver förbättras.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt avsnitt 2.2 i Lpo 94 ska lärare samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Vidare framgår också att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. I intervjuer med rektorn och lärare framkommer att det finns fungerande samverkansformer inom Röda Bergaskolan men att det saknas utarbetade rutiner för samarbetet mellan årskurserna 1-4 och 5-9. De båda rektorerna vid Bergaskolan uppger att det måste bli en samsyn kring att skolorna blir en 1-9 skola. Lärarna uppger att det finns två kulturer som måste mötas till en enhet. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla denna samverkan.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

6 (11)

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 1 kap. 2 § och 4 kap. 1 § skollagen samt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska hänsyn tas till elever i behov av särskilt stöd och sådan ska också ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Också i avsnitt 2.8 i Lpo 94 framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisning och elevvårdsverksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver för att nå målen för utbildningen. I tillsynen framkommer att särskilt stöd erbjuds huvudsakligen till elever som riskerar att inte nå målen i svenska, engelska och matematik. I intervjuer med rektorn och lärarna framkommer att det inte erbjuds stöd i övriga ämnen i tillräcklig omfattning. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att alla elever som är i behov av särskilt stöd kan få detta.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas om en utredning visar att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I Röda Bergaskolan upprättas åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd. Skolinspektionen har tagit del av ett urval av skolans åtgärdsprogram och de motsvarar i flera avseenden förordningens krav. Åtgärdernas koppling till elevernas identifierade behov är dock inte alltid helt klara och stödinsatserna behöver konkretiseras. Bland annat anges som metod att eleven ska fortsätta i specialundervisning, vilket inte tar sin utgångspunkt utifrån de nationella kursplanerna. Detta behöver åtgärdas. Skolinspektionens bedömer att åtgärdsprogrammen behöver utvecklas så att de tydligare följer förordningens krav.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det inom varje särskild verksamhet och varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling ska bl.a. en plan mot kränkande behandling enligt 14 a kap. 8 § skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Tillsynen i Röda Bergaskolan visar att skolan inte har upprättat en årlig plan

8 (11)

mot kränkande behandling. Istället finns en verksamhetsplan för likabehandling som upprättats enligt den tidigare gällande lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Vid tidpunkten för tillsynen pågår ett arbete tillsammans med elever och föräldrar att göra en aktuell kartläggning av Röda Bergaskolan som ska ligga till grund för den kommande årliga planen.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver upprätta en årlig plan mot kränkande behandling i enlighet med författningskraven.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Undervisning i svenska som andraspråk ska enligt 2 kap. 15 § grundskoleförordningen anordnas för de elever som behöver det. Beslut om sådan undervisning ska fattas av rektorn. I Röda Bergaskolan finns elever som är i behov av undervisning i svenska som andraspråk men som ibland, beroende på lärare, får det i form av särskilt stöd i svenska. I tillsynen framkommer således att skolan inte alltid gör en tydlig åtskillnad mellan ämnena svenska och svenska som andraspråk. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver säkerställa att alla elever som behöver undervisning i svenska som andraspråk får detta i enlighet med den kursplan som gäller.

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 2 kap. 3 § skollagen är kommuner skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får endast göras om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna.

I Röda Bergaskolan bedrivs bland annat undervisning i matematik, i naturorienterade ämnen av lärare som inte har en utbildning som är avsedd för den undervisningen. Enligt rektorn och lärare finns dock en medvetenhet om detta och skolan arbetar med bland annat att omorganisera undervisningen för att i största möjliga mån svara mot skollagens krav.

Skolinspektionen bedömer att skolans behöver vidta ytterligare åtgärder så att lärarna i än högre grad undervisar i de ämnen de har utbildning för.

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan förskola eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Enligt 3a § i samma förordning ska en uppföljning och en utvärdering av likabehandlingsplanen och planen mot kränkande behandling redovisas. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning.

Skolinspektionen har tagit del av skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2008-2009 som följer en av Smedjebackens kommun utarbetad mall. Kvalitetsredovisningen innehåller resultat, analys och förslag på åtgärder utifrån nationella uppdraget. Vidare finns det redovisningar av elevernas samlade kunskapsutveckling i alla ämnen. Trots en mycket god ansats till kvalitetsredovisning visar tillsynen att de delar som beskriver analyser och nya åtgärder är vaga i sina formuleringar och behöver utvecklas ytterligare.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att vissa åtgärder behöver vidtas så att kvalitetsredovisningen uppfyller förordningens krav fullt ut.

2009-10-22 Stockholm

Stig Westlund

Malin Söderberg